

Dé Nederlandstalige site voor vrouw-naar-man transseksuelen en transgenders

BNN - Sophie op 3: Aflevering 6 - Transgender – 15 februari 2009

Introductie

Dit is Sophie op 3. Sophie gaat op bezoek bij verschillende groepen mensen die samen een eigen wereld vormen. Ze onderzoekt hún manier van leven en denken door met ze te praten én met ze op pad te gaan. Werelden die normaal gesproken achter gesloten deuren blijven, worden in dít programma geopend. Dit is Sophie op 3.

Sophie Hilbrand

Ik sta hier in het VU Medisch Centrum. Dit is het ziekenhuis waar jongens en meisjes en mannen en vrouwen naar toe komen als ze het gevoel hebben dat ze in het verkeerde lichaam geboren zijn. En vandaag praat ik met deze transgenders. Over hoe het is als je uiterlijk niet overeenkomt met hoe je je voelt. Hoe ga je daarmee om? En wat is het moment waarop je besluit dat Jacqueline definitief in Jack moet veranderen? Of andersom.

Voice-over

Onder de term transgender valt eigenlijk alles wat te maken heeft met de verandering van man naar vrouw, of andersom. Zoals travestieten, transgenderisten en transseksuelen. Even voor de duidelijkheid: travestieten zijn mannen die zich in vrouwenkleden presenteren, transgenderisten hebben nóg geen geslachtsaanpassende behandeling gehad en transseksuelen hebben dat wel of ze zijn er mee bezig. Keiharde cijfers zijn er niet, maar het gaat in Nederland ongeveer om 32.000 mannen die vrouw willen worden en zo'n 16.000 vrouwen die het liefst als man door het leven willen gaan. Uit onderzoek blijkt dat je dan een hersenprogrammering hebt, die niet past bij je geslachtsorgaan. Je voelt je man, maar je hebt tieten of je voelt je vrouw, maar je hebt een penis. Geboren in het verkeerde lichaam dus.

Sophie Hilbrand

Ja, straks ben ik ook nog bij een gezin waarbij de 12-jarige Louise Louis is geworden en daar komt nog een vriendinnetje op bezoek en dat is Joppe, was voorheen Job. En we laten ook nog zien hoe je nou daadwerkelijk van een penis een vagina kan maken, aan de hand van beelden, en andersom. Maar ik begin even bij de twee dames en heren hier aan tafel. Voorheen ook twee dames en twee heren, maar nu dus, eigenlijk, in jullie nieuwe zijn, om het zo maar te zeggen. Ehm, we zitten in het VU. Jullie zijn hier ook al onder behandeling geweest of op gesprek geweest, in ieder geval. Om dat eerst even duidelijk te krijgen, begin ik even bij jou, Bastiaan. Ehm, je bent hartstikke een jongen nu... Hoe...

Bastiaan

Denkt men.

Sophie Hilbrand

Denkt men.

Bastiaan

Want ik wilde je meteen gaan corrigeren.

Sophie Hilbrand

Want wat is er tot nu toe aan jou... Wat heb je ook echt daadwerkelijk laten veranderen?

Bastiaan

Eh, ik heb in elk geval twee operaties ondergaan. Ja. Maar ik benoem mijzelf niet als man, dus dat is even het grote verschil.

Sophie Hilbrand

Nee, precies. Maar welke operaties waren dat?

Bastiaan

Borstoperatie, dus borstverwijdering, en baarmoederverwijdering, omdat ik toen toch wel heel erg graag niet meer als vrouw geregistreerd wilde staan in mijn paspoort, maar als jongen. En dan moet je in Nederland nog steeds deze operaties voor gehad hebben.

Sophie Hilbrand

Ja. Tot die tijd, dus als die baarmoeder er nog zit, ben je vrouw, ook al zie je eruit als een jongen, dan staat er nog steeds "vrouw" op je paspoort.

Bastiaan

Ja. Klopt.

Sophie Hilbrand

Precies. Sophie, hou oud ben jij?

Sophie

26.

Sophie Hilbrand

26. Ehm, ben jij hier al onder het mes geweest?

Sophie

Nog niet onder het mes, nee. Dat komt pas in 2010 waarschijnlijk.

Sophie Hilbrand

Oke, dus je hebt helemaal nog geen operaties ondergaan. Maar je ziet er al wel heel vrouwelijk uit.

Sophie

Ik ben al ruim een jaar aan de hormonen, ja.

Sophie Hilbrand

Oke. Eh, Carolien, goeieavond.

Carolien

Ja.

Sophie Hilbrand

Ja, wat is er bij jou allemaal al gebeurd?

Carolien

Twee operaties.

Sophie Hilbrand
En dat waren?

Carolien
De geslachtsoperatie en een gezichtsoperatie.

Sophie Hilbrand
Geslachtsoperatie, dus jouw penis is naar een vagina verbouwd.

Carolien
Ja. Ja.

Sophie Hilbrand
En een?

Carolien
Eh, borsten zijn er dus bij gekomen.

Sophie Hilbrand
Die zijn erbij gekomen. Jij bent af.

Carolien
Min of meer af, ja.

Sophie Hilbrand
In mijn termen dan, hè. Ik begrijp dat het ... Ik begrijp heel goed dat het allemaal veel genuanceerder ligt, dan dat ik het nu even neer wil zetten. Maar voor veel mensen is dit allemaal nieuw. Jochem, ehm ja, hoe ver ben jij en wat wil jij nog gedaan hebben?

Jochem
Ehm, nou ja, ik gebruik dus ook al een tijd lang hormonen en ik heb twee operaties achter de rug en ik ga binnenkort de derde operatie krijgen.

Sophie Hilbrand
Dus jouw borsten zijn verwijderd, jouw baarmoeder is verwijderd, dus jij kan ook zeggen "Ik ben een man."

Jochem
Ja, mijn paspoort is aangepast.

Sophie Hilbrand
En jij krijgt nog een penis.

Jochem
Ja.

Sophie Hilbrand
Dat moet nog gaan gebeuren. In de nabije toekomst?

Jochem
Ja. Binnenkort. Dus over ongeveer een maand.

Sophie Hilbrand
Ah. Spannend.

Jochem
Ja, ontzettend spannend! Ja.

Sophie Hilbrand

Wat is nou zo'n moment waarop je denkt: ik ben dan wel een meisje, in jouw geval, maar volgens mij klopt dat niet?

Bastiaan

Ja. Dat is bij iedereen op een andere leeftijd. Bij mij was dat rond mijn 18e. Ik ben nu 36. Eh, in de puberteit in eerste instantie ontdekte ik: hé, ik val op meisjes. Ehm. Was zelf niet heel erg meisjesachtig, maar was niet zo bezig met die verschillen tussen man en vrouw. Maar ik dacht wel: nou, oke, dan ben ik lesbisch. En eind middelbare school, ehm ja, ik zat echt niet lekker in mijn vel en ik zag, om het maar plat te zeggen, de meiden opgroeien tot jonge vrouwen en die stelden daar geen vragen bij, die vonden dat ook fijn. En natuurlijk de verhouding tussen jongens en meiden verandert enorm...

Sophie Hilbrand

Ja.

Bastiaan

Op een bepaalde manier. De interesse in elkaar, maar ook een hele verwijdering. Ik las over transseksualiteit en ik voelde daar heel erg een verbinding mee. Ik dacht: Dit... ik moet erheen. Dit is iets wat met mij te maken heeft. En gaandeweg ben ik gaan uitzoeken, wat is dat dan? En dat voor mij toen eigenlijk maar toch eigenlijk een korte periode geweest, waarin ik werkelijk dacht dat het jongen worden of het man zijn dat dát voor mij dé oplossing zou zijn.

Sophie Hilbrand

Een korte periode was dat voor jou de oplossing?

Bastiaan

Ja.

Sophie Hilbrand

Want dat is uiteindelijk niet de oplossing gebleken?

Bastiaan

Nee.

Sophie Hilbrand

Nee?

Bastiaan

Nee, nee. Ik heb heel, heel hard moeten werken en heel hard moeten zoeken om eigenlijk heel dicht bij mezelf terecht te komen en te denken: Ik ben ik en ik ben er al en ik pas misschien niet, hè, in die vaste rolpatronen die wij met elkaar vastzetten voor mannen en vrouwen. En het lukt mij niet om mij in één van die twee cirkeltjes me helemaal prettig te voelen.

Sophie Hilbrand

Maar je bent nu ook fysiek gedeeltelijk man, gedeeltelijk vrouw. Dus je voelt je gedeeltelijk man, gedeeltelijk vrouw. Dus misschien is nu wel dat je denkt: Ik ben dit wel het meest?

Bastiaan

Ik denk dat ik dit het meest ben, ja. En ik kan het zelf ook eigenlijk moeilijk benoemen in de term... Iemand heeft wel eens aan mij gevraagd: Hoeveel procent man en hoeveel procent vrouw ben je dan? Ik zeg, ik...

Sophie Hilbrand

Diepe zucht hier aan tafel. Jezus, wat een stomme vraag!

Bastiaan

Ja. Ik denk de vraag wel te begrijpen, maar ik kan hem niet beantwoorden. Zo moeilijk als mensen het vinden om in te voelen of te begrijpen wat transseksualiteit dan is en hoe je dat ontdekt, zo moeilijk vind ik het eigenlijk om te kunnen voelen: oh, dit is vrouw zijn of dit is man zijn. Dus ik heb eigenlijk zelf moeten leren om... om dat maar weg te gooien eigenlijk...

Sophie Hilbrand

Ja.

Bastiaan

En om los van... die labels te kijken wie ben ik en wat wil ik. Dat is een hele zoektocht geweest.

Sophie Hilbrand

Dat begrijp ik. Sophie, hoe is dat voor jou gegaan?

Sophie

Ehm. Ik werd al wat eerder met mijn gevoelens geconfronteerd, rond mijn 10e jaar. En ik zat toen, ja... Het ging sociaal niet zo goed op de middel... op de basisschool al met mij. En toen ik iets op televisie zag, was er een zekere herkenning.

Sophie Hilbrand

Toen was je 10?

Sophie

Toen was ik 10. En ik weet absoluut niet meer wat het was. Maar ik heb het gezien en dat is blijven hangen en ik had wel gelijk door dat, ja... Zoiets is niet geaccepteerd. Maar het bleef wel hangen. En ook al stopte ik mijn hoofd in het zand, het ging niet weg ofzo.

Sophie Hilbrand

Maar je probeerde heel erg in de puberteit... het vrouwelijke weg te duwen en...

Sophie

Ik probeerde er niet teveel mee bezig te zijn in mijn dagelijkse leven. Ik heb er wel... Op een gegeven moment ben ik er wel op zoek naar geweest, naar wat is dat nou? En ben ik informatie tegengekomen en dergelijke. En toen ben ik er uiteindelijk wel over na gaan denken van: wat wil ik hier nou mee? En uiteindelijk... ja, aan het eind van een relatie die ik ook nog heb gehad met een meisje, besloten van: nu kies ik voor mijzelf. En nu ga ik hier mee beginnen en heb contact opgenomen met de VU.

Sophie Hilbrand

Carolien, jij bent nu... hoe oud?

Carolien

50.

Sophie Hilbrand

50. En als ik me niet vergis, heb jij 2 jaar geleden...

Carolien

De operatie ondergaan.

Sophie Hilbrand
Operaties ondergaan.

Carolien
Ja.

Sophie Hilbrand
Dan ben je er best wel laat bij, toch? Of zie ik dat verkeerd?

Carolien
Ja, ik weet niet of je er laat bij bent. Eh, als je die periode ervoor wil... ja, duiden, dan zou ik inderdaad het woord ontkenning en afzetten daartegen willen gebruiken.

Sophie Hilbrand
Ja, want hoe oud was je toen je het uiteindelijk aan iemand hebt verteld?

Carolien
Ehm... Ik denk dat dat mijn partner is geweest en dat ik toen... toen was ik 23.

Sophie Hilbrand
23?

Carolien
Ja, ik denk...

Sophie Hilbrand
Jij bent getrouwd.

Carolien
Ja.

Sophie Hilbrand
Als man.

Carolien
Ja.

Sophie Hilbrand
En daarna heb jij verteld:... Goh...?

Carolien
Ja, sommige mensen hebben mij wel eens gevraagd, is dat niet oneerlijk geweest? Ik... De achtergrond daarvan is, je denkt nog steeds dat je dit kwijtraakt. Op het moment dat je jong bent en je wordt voor het eerst verliefd op een meisje en dan denk je: Zie je wel, toch een jongen! En dan probeer je dat weg te stoppen en dan ga je verder en dan komt het toch wel weer terug. Nou, dan denk je: Nou ja, ik ben jong, ik verander wel. Je trouwt en dan zal het ook wel weg gaan. Nou, helaas.

Sophie Hilbrand
Maar kunnen we dan stellen dat je lesbienne bent?

Carolien
Ik denk dat je dat wel kunt stellen, ja.

Sophie Hilbrand
Ja. Jochem, wat was voor jou het moment dat je dacht...?

Jochem

Bij mij ging het ook... Eh... Het besef kwam heel langzaam. Ehm... Ik denk dat ik in het begin van de puberteit was, dat ik dacht van: Daarr zit iets ontzettend scheef, maar ik weet niet wat het is. En dat heeft een tijdje geduurd en... nou, ik zal ergens 16 of 17 geweest zijn, toen ik dacht van: ik ben homo. Of eigenlijk dat ik dacht: Als ik een jongen was, dan zou ik homo zijn geweest. En toen dacht ik van: Ja, dat is leuk, maar waar gaat dat over? Dus ik heb dat maar weer naast me neergelegd.

Sophie Hilbrand

Ja, want eigenlijk was je een heteroseksueel meisje.

Jochem

Ja. En nou, dat heeft nog een hele tijd door lopen sudderen. En soms had ik gewoon ontzettend last van mijn lijf en dat het allemaal niet goed voelde. En dat ik daar... ja, erge last van had en soms zakte het wat meer naar de achtergrond.

Sophie Hilbrand

En waar had je dan last van? Dat je borsten begonnen te groeien...?

Jochem

Ehm...

Sophie Hilbrand

Dat je ongesteld werd...?

Jochem

Ja, dat vond ik verschrikkelijk.

Sophie Hilbrand

Ja. Ja? Maar echt...?

Jochem

Ja. Ehm... Ik heb borsten, ja, eh... Wat moet je daarmee?

Sophie Hilbrand

Ja. Wel...!

Jochem

En... ja, op een dag liep ik gewoon ontzettend vast in mijn leven. En toen ben ik ontzettend gaan nadenken en toen heb ik een aantal dingen, nou ja, weet je wel, op een rijtje gezet. En toen ging het in ieder geval beter. Maar het ging gewoon nog steeds niet lekker en toen wist ik, en eigenlijk wist ik dat al ontzettend lang, maar toen kwam het naar boven van: Ja, maar nu moet ik iets met dat lichaam doen, want mijn lichaam en ik kunnen niet door dezelfde deur. En toen was ik 29.

Sophie Hilbrand

29 was je toen al.

Jochem

Ja.

Sophie Hilbrand

Jullie zijn allemaal... niet heel vroeg ermee begonnen, per sé. We gaan even kijken naar een gezin in Maasbracht, daar woont Louise, inmiddels Louis, en die is pas 12. En die is er dus heel vroeg achter gekomen en ook vroeg uit de kast gekomen. En een vriendinnetje van haar is ook op bezoek, Joppe, dat vroeger Job was.

Sophie Hilbrand
Jij bent 13.

Louis
Ja.

Sophie Hilbrand
Ooit geboren als Louise. Je ziet er helemaal Louis uit, als je het mij vraagt. Ik heb het idee dat jij er zo vroeg bij bent. Klopt dat?

Louis
Mja, de meeste kinderen beginnen dat te voelen op hun 4, 5 jaar voelen ze zich al anders, enzo. Mijn ouders hebben gewoon geaccepteerd dat ik gewoon een jongen wou zijn en geen meisje, en ik heb het ook gewoon verteld en alles.

Sophie Hilbrand
Want hoe oud was je dan dat je het vertelde?

Louis
Mijn ouders begonnen het aan mij te merken, enne.

Sophie Hilbrand
Waar merkten ze het aan?

Louis
Nou, ik ging veel meer met jongens om. Ik wou ook geen jurken aan, geen barbies, ofzo.

Sophie Hilbrand
Sinds wanneer zie jij eruit als Louis?

Louis
Nou, bij groep 3, 4 droeg ik al... 1, 2 droeg ik al geen jurken meer, enne... Ik heb... Toen had ik nog gewoon een t-shirt aan met een gewone spijkerbroek, maar hoe ouder ik werd, hoe jongensachtiger het werd.

Sophie Hilbrand
Noemt iedereen je nu Louis?

Louis
Ja.

Sophie Hilbrand
En hoe is daar op gereageerd? Want je woont in Maasbracht, het is hier niet heel groot, je ouders hebben een café en jullie vast een beetje een bekend gezin in het dorp. Wat vonden de mensen ervan?

Louis
Sommigen... ja, die accepteren het en sommigen die denken iets van: Dat kan toch niet! Enne:... Het is toch veels te vroeg, dat kun je allemaal toch nog niet weten.

Sophie Hilbrand
Dat is op zich niet een hele gekke gedachte.

Louis
Nee.

Sophie Hilbrand
Toch?

Louis
Nee.

Sophie Hilbrand
Want waarom weet je het zo zeker?

Louis
Ik weet al... hoe lang ik al kan nadenken, wou ik al een jongen zijn.

Sophie Hilbrand
Je hebt natuurlijk nog geen operaties gehad, toch? Wil je dat uiteindelijk wel?

Louis
Maar het mag pas op je 18e.

Sophie Hilbrand
Ja. Spannend!

Louis
Ja.

Sophie Hilbrand
Toch? En wat ook spannend is, is dat jij nog een zusje hebt. Je hebt er twee.

Louis
Ja.

Sophie Hilbrand
Maar één ervan is je tweelingzus.

Louis
Ja, dat klopt.

Sophie Hilbrand
Hoe was dat voor jou dat je opeens een broertje had?

Tweelingzus
Ik weet eigenlijk helemaal niet beter dan dat... ja, dan dat-ie zo wil zijn. Voor mij is het goed, het is nog steeds mijn lieve tweelingbroertje.

Sophie Hilbrand
Heb je het ooit gek gevonden?

Tweelingzus
Soms denk ik wel 'ns hoe zou het zijn geweest als hij nog een meisje was geweest? Zouden we dan dezelfde dingen hebben gedaan? En, samen gespeeld met de barbies vroeger.

Sophie Hilbrand
Nou hebben jullie ook nog een vriendinnetje, Joppe. Waar kennen jullie elkaar van?

Joppe
Nou, eigenlijk, we zijn een keer... Er is een vereniging Berdache, en... daarvoor zijn allemaal kinderen zoals wij, dus jongens die meisjes willen zijn en meisjes die jongens

willen zijn.

Sophie Hilbrand

Ja, want dat had ik eigenlijk nog helemaal door, maar jij was ooit, een jongetje?

Joppe

Ja, ik was vroeger een jongen, ja.

Sophie Hilbrand

Ja.

Joppe

Ja. En in eerste instantie heb ik eigenlijk Christien ontmoet en via Christien leerde ik Louis kennen.

Sophie Hilbrand

Is het nou lekker dat jullie vrienden geworden zijn, dat jullie elkaar een beetje beter snapt nog?

Joppe

Nou, veel te snappen valt er niet, want hij is precies het tegenovergestelde van mij, dus de dingen waar ik mee zit, daar zit hij dus helemaal niet mee. En wat hij nou moeilijk vindt, dat heb ik dus helemaal niet.

Sophie Hilbrand

Hoe lang lijkt jij al zo ontzettend een meisje?

Joppe

Ik heb een best wel lange tijd er tussenin geschommeld, gewoon spijkerbroeken met t-shirts. Maar ja, echt, sinds groep 5, denk ik, echt helemaal meisje.

Sophie Hilbrand

Ja.

Sophie Hilbrand

Zeg, papa, hoe was dat nu voor jou? Dat Louis een jongetje wilde worden?

Vader

Ja, even wennen natuurlijk.

Sophie Hilbrand

En hoe was het voor jou?

Moeder

Ik zag het vrij vroeg en dan denk je van: Ach, het gaat wel over.

Sophie Hilbrand

Ja.

Moeder

Er zijn heel veel men... Ik wou vroeger ook een jongetje zijn. Dan komt er een periode dat je denkt van: Dit is wel heel hardnekkig en die neemt dit wel heel erg serieus.

Sophie Hilbrand

Ja. Noem eens een voorbeeld waarin je dat merkte?

Moeder

Eh, de eerste zwemlessen, 5, 6 jaar... [leunt tegen de ontsteker van het fornuis]... 5, 6 jaar. En dan... ze had altijd een zwembroek aan, nooit een bikini of een... ja, en dan kleed je om in een groot lokaal en dan zien opeens die andere kinderen 'Hé, dat is helemaal geen jongetje!'. En dan is het van: Louise is een meisje! Nou, kwaad, giftig!

Sophie Hilbrand

Ja. Oke.

Sophie Hilbrand

Is er ergens in het proces ook nog een moment van paniek geweest?

Moeder

Ja, jah. In het begin, dat je het hoort, dan... Ja, dan gaat er een heel scenario door je hoofd. Ja, je voelt je eigenlijk wel, eh... Je hebt eigenlijk zoiets van: Oh, god. Had het geen makkelijker weg kunnen gaan, dit kind? Ik weet nog dat ik op school, hadden we een avond, een weerbaarheidscursus werd er gegeven. Toen ben ik vreselijk in huilen uitgebarsten. Toen had ik echt zoiets van: Ja, pfff!

Sophie Hilbrand

Wat komt er allemaal nog op mijn pad?

Moeder

Ja, over de hele wereld kunnen schreeuwen mijn kind heeft dit.

Sophie Hilbrand

Ja.

Moeder

Wat moet ik nu doen? De meest typische foto is deze. We hadden dus twee prachtige witte prinsessejurken. En het kind was zó verdrietig. En toen mocht ze zelf een pakje uitzoeken en het is Zorro geworden. En ik had een kind, nou, die was zó gelukkig.

Sophie Hilbrand

Hoe oud is-ie daar?

Moeder

Eh... Daar zijn ze drie.

Sophie Hilbrand

Ergens in de loop van de tijd komen natuurlijk ook de operaties.

Moeder

Ja.

Sophie Hilbrand

Zie je daar tegen op of denk je dat wordt alleen maar...?

Moeder

Nee, ja.

Vader

Ja.

Moeder

Ja. Ja, tuurlijk zal het een spannende tijd zijn. Maar het is allemaal zijn beslissing, wij hobbelen er gewoon achter aan.

Sophie Hilbrand

Ja, straks zal ik nog wat kleding laten zien die in Amsterdam verkocht wordt, waarbij je dan in ieder geval met kleding nog voor de operaties er als meisje iets meer als een jongetje eruit kunt uitzien. En we zullen dus laten zien hoe geslachtsdelen er na de operatie uitzien. Ehm, kijken jullie nou met lichte jaloezie naar deze 12-jarigen die het op zo'n jonge leeftijd al weten? En die al puberremmers kunnen hebben? Is dat eh... Carolien?

Carolien

Ja, enerzijds wel. Ehm... Maar als ik me dan terugverplaats naar die tijd, dan denk ik dat het beter is geweest dat ik het nu doe en niet toen.

Sophie Hilbrand

Ja, anders had je misschien ook geen gezin gehad?

Carolien

Bijvoorbeeld.

Sophie Hilbrand

Ja.

Carolien

Ja, dat... verandert dan toch een hele hoop in je leven. Ik weet niet wat het dan gebracht heeft natuurlijk. Dat ligt er niet. Maar, of ik dit gezin had gehad, nee, dat geloof ik niet, nee.

Sophie Hilbrand

Dat denk ik ook niet. Ehm, ik ga even even naar Jos Megens, coördinator van het *dzjenderteam*, het genderteam 18-plus. Hoeveel mensen komen er jaarlijks naar de VU?

Jos

Bij het team voor volwassenen waar ik coördinator van ben, komen ongeveer 150 mensen melden zich per jaar voor de geslachtsaanpassende behandeling.

Sophie Hilbrand

Ja. En hoe bepaalt u nou... of iemand transseksueel daadwerkelijk is?

Jos

A het verhaal van de cliënt of patiënt, omdat ze het ziekenhuis bezoeken, de patiënt zelf. B zijn er uitgebreide psychologische vragenlijsten, interviews, de ervaring van de psycholoog en op een gegeven moment worden de diagnostische gesprekken besproken met het team en dan wordt er een besluit genomen: ja, dit gaat écht om transseksualiteit.

Sophie Hilbrand

Ja, want wat is het vaak ook? Of wat blijkt het toch te zijn?

Jos

Nou, het gebeurt wel eens dat mensen denken van: Als ik maar man ben of als ik maar vrouw ben, dan verandert het leven, hè. Of dat het vanuit een psychiatrisch ziektebeeld voorkomt, hè, dat je zegt van: Nou, man zijn dat is het voor mij. Of vrouw zijn, dat is het voor mij. Nou, van de 150 mensen die zich aanmelden, gaan 100 mensen naar de tweede fase, de hormoonbehandeling.

Sophie Hilbrand

100 mensen toch nog wel?

Jos

Ja, en die andere 50, of het gaat niet om transseksualiteit of sociaal zijn mensen nog niet stabiel genoeg om zo'n ingewikkelde behandeling te ondergaan.

Sophie Hilbrand

Ja. Want een ingewikkelde behandeling is het.

Jos

Behandeling is het. Ja, absoluut.

Sophie Hilbrand

Ja, want wat...

Jos

Ja, want je moet, zogauw wij met de hormoonbehandeling starten, dan start de zogenaamde real-life test, dat mensen als man of als vrouw moeten gaan leven en dat is ongeveer 1,5 tot 2 jaar. Ja en dan loop je natuurlijk tegen heel veel dingen op. Man-vrouw transseksuelen die de baardhaar moeten laten laseren, zullen toch met wat baardhaar over straat moeten. Je ziet eruit als vrouw en je hebt nog een zware stem.

Sophie Hilbrand

Sophie, hoe vond jij dat die eerste dag? Als vrouw de straat op?

Sophie

Ontzettend spannend.

Sophie Hilbrand

Want wat... wat gebeurde er voor je gevoel?

Sophie

Nou, ja, je denkt dat overal mensen naar je kijken, maar je probeert vooral voor jezelf uit te kijken en niet naar daar op te letten.

Sophie Hilbrand

Nee.

Sophie

En dat heb ik... Ja, op een gegeven moment wordt dat steeds makkelijker, niet om je heen te kijken. Maar dan merk... Op een gegeven moment merk je ook dat mensen niet meer naar jou kijken. Dat je echt... dat echt niet zoveel mensen het opvalt.

Sophie Hilbrand

Hoe reageerden jouw ouders?

Sophie

Nou, mijn moeder die ik het 't eerst vertelde, die vond het wel heel moeilijk.

Sophie Hilbrand

Wat vond ze dan moeilijk?

Sophie

Nou, ja, gewoon het hele idee. Je hebt, wat... eens kijken, hoe oud was ik..., 22 jaar gedacht dat je een zoon hebt en dat hij bepaalde dingen zou gaan bereiken en dergelijke en nou, dat valt op zijn gat. Enne... ja... dat... je komt elkaar wel tegen op een bepaald moment, als de emoties er even uit moeten.

Sophie Hilbrand

Wat wat zei je? Wat... Heeft je moeder nog geprobeerd jou van iets anders te overtuigen?

Sophie

Nou ja, vrouwelijke dingen doen, ballet, ehm... dat is het enige wat is blijven hangen. Maar zoiets, ja.

Sophie Hilbrand

Dat zei ze, ga maar op ballet?

Sophie

Ja, zoiets, van waarom niet gewoon vrouwelijke dingen doen? Dat is heel voorstelbaar natuurlijk, dat iemand, ja, zoiets, ja, dat je ouders zoiets tegen je zeggen.

Sophie Hilbrand

Ja.

Sophie

Want dat is, dat kon ze nog, ja, kon ze nog voorstellen. Want ze hield ze ook van dansen, dus.

Sophie Hilbrand

Ja, dat ze dacht: Je houdt dan wel van meisjesdingen, maar je bent toch zeker wel een jongen.

Sophie

Ja, daar probeert ze aan vast te houden, een tijdje, ja.

Sophie Hilbrand

Ja. Mag ik aan jou vragen, Jochem, hoe heb jij die fase ervaren?

Jochem

Ik heb het niet als een test ervaren. Eh... Toen ik met de hormonen kon beginnen, was dat voor mij het startsein dat ik eindelijk mezelf kon worden. En dat de medici daar een soort toestemming voor gaven. En dat vond ik prettig. Maar ik wist al lang dat er voor mij geen andere weg was dan de transitie.

Sophie Hilbrand

Nee.

Jochem

En het is erg prettig dat de hormonen je de mogelijkheid geven om het uiterlijk aan te kunnen laten passen aan hoe je je innerlijk voelt.

Sophie Hilbrand

Maar heb jij dan helemaal niet gehad dat op het moment dat je als je een jongensnaam gaat aannemen. En je moet naar buiten komen...

Jochem

Maar dat had ik daarvoor al.

Sophie Hilbrand

Maar hoe was dát dan?

Jochem

Ehm... het is ontzettend mooi als je jezelf kunt worden. Dus het was... het was zwaar en

het was moeilijk en het was...

Sophie Hilbrand

Wat was er zwaar? Kun je mij een voorbeeld geven? Want je gaat voor de zoveelste keer bij tante Ans op bezoek en je moet toch op een gegeven moment gaan vertellen waar je mee bezig bent.

Jochem

Ja, nou, dat is moeilijk.

Sophie Hilbrand

En hoe gaat dat dan?

Jochem

Ehm... Nou, wat ik ontzettend moeilijk vond. Nou, ik heb het eerst mijn ouders moeten vertellen en die reageerden echt ontzettend goed. Zoals je zou wensen dat alle ouders reageren. Die zeiden echt van: Lieverd, als jij... wij willen dat jij gelukkig bent. Als dit jouw weg is, prima, doen.

Sophie Hilbrand

Nou klinkt het een beetje, maar dat komt misschien ook omdat jullie al heel erg in het proces zitten, of het toch ook wel vanzelf gaat, of ook dat er een soort gemak bij komt, maar het lijkt me ook ontzettend moeilijk... dat hele proces, voordat je iets gaat veranderen.

Jochem

Ja.

Sophie Hilbrand

Want wat is daar het moeilijkst aan? Hoe voel je je daar dan in?

Jochem

Voor mij was het... Ik wist dat ik niet verder kon hoe het was. Ik voelde me gewoon diep ongelukkig en dat was de oplossing niet. Ehm... maar je kiest dan voor een weg, waar... waaraan je niet ziet hoe dat verder gaat. Dus eigenlijk... voor mij was het... je zet een stap in het diepe met je ogen dicht. En je weet wat je hebt en dat bevalt niet, maar je weet wat het waard is. En je weet niet wat je krijgt. En dat vond ik ontzettend moeilijk.

Sophie Hilbrand

Het lijkt me heel eenzaam.

Jochem

Ja, in... Ja. Het is ontzettend heftig, maar ik wist... Nou ja, heel zwart wit gezegd, was de keuze voor mij of ik ga aan een boom hangen of ik kies die weg. En dan is de keuze ontzettend makkelijk.

Sophie Hilbrand

Anders had het voor jou niet meer hoeven?

Jochem

Nee.

Sophie Hilbrand

Zo diep zit het dan? Dan je het dan niet meer ziet?

Jochem

Zó, ja.

Sophie Hilbrand
Herkennen jullie dat?

Carolien
Ja, absoluut.

Sophie Hilbrand
Ja?

Carolien
Ja! Ja, ik denk dat er maar twee opties zijn voor de meeste mensen die dus transseksueel zijn. Zeg maar. Dus inderdaad de dood of de transitie. Uiteindelijk.

Sophie Hilbrand
Móet er gewoon iets veranderen?

Carolien
Moet er iets veranderen, ja.

Sophie Hilbrand
Het begin zit vaak in de kleding en daar is een speciaal winkeltje voor in Amsterdam. Kleding voornamelijk om als vrouw wat mannelijker uit te zien. En daar ben ik even langs geweest.

Sophie Hilbrand
Danaë, in één van de kleinste winkeltjes van Amsterdam worden belangrijke dingen gemaakt. Jij maakt kleding voor vrouwen die man willen worden. En hoe ben je daar nou op gekomen?

Danaë
Mijn zus is mijn broer geworden. Dus die vroeg mij op een gegeven moment, kan je iets maken wat mijn borsten wegwerkt? En dat heb ik gedaan.

Sophie Hilbrand
En hoeveel bestellingen per week heb je dan, inmiddels?

Danaë
Nou, dat is... Ik denk inmiddels gemiddeld iets van 4 of 5.

Sophie Hilbrand
En welke leeftijd komen er dan?

Danaë
Vanaf... Volgens mij is de jongste ongeveer 11, 12. Dus echt begin... als de borstvorming begint, zeg maar. Tot eh... nou... ik denk zelfs 60, ook nog.

Sophie Hilbrand
Kun jij laten zien wat je maakt?

Danaë
Eh, ja... Ik maak dus eigenlijk tops, dat is het meest verkochte. En daar heb ik verschillende variaties in. Dit is met een rits, zodat het iets makkelijker is om aan te trekken, omdat het vrij strak zit, natuurlijk. Dit is de langere variant, dus...

Sophie Hilbrand
Drukt ook lekker je buik weg?

Danaë

Ja, ook... dus ook gewoon het heupvet, dat is ook heel fijn. Dan maak ik eigenlijk ook broekjes, daar heb ik een paar variaties in, waar ook een klein zakje in zit, waar een penisprothese in past.

Sophie Hilbrand

Oh, en heb je die ook, die penisprothese?

Danaë

Die heb ik ook. Die hebben we hier.

Sophie Hilbrand

Ah. Dit maak je niet zelf, toch, dit is...?

Danaë

Dit maak ik niet zelf. Dit koop ik in. Dit is eerlijk gezegd wel een klein beetje een fors formaat.

Sophie Hilbrand

Maar ik neem aan dat als iemand een penisprothese koopt, dat ie een fors formaat neemt.

Danaë

Nou, dat is eigenlijk niet echt zo. Nee. De meeste willen een iets kleinere. Ik heb zelfs wel dat mensen die terug sturen, dat ze het te groot vinden.

Sophie Hilbrand

Oh, echt?

Danaë

Ja. D'r zitten ook kleintjes tussen, deze.

Sophie Hilbrand

Ja. En wat kost dat nou, zo'n...

Danaë

32,50.

Sophie Hilbrand

Zo'n...?

Danaë

Ja. Is helemaal niet duur. Kijk:

Sophie Hilbrand

O ja. Ja.

Danaë

Ja, maar in zo'n broekje zit dat veel beter, eigenlijk.

Sophie Hilbrand

Ik ga toch even proberen om te kijken wat die vrouwen voelen, die hier man worden. Dus heb jij voor mij een hesje en eh... the full monty, een broek met een penis?

Danaë

Helemaal goed.

Danaë
En?

Sophie Hilbrand
Nou... het doet geen pijn. Het is echt platgedrukt. Ik heb wel natuurlijk dat vrouwelijke... ja. Vrouw, vrouw. Maar ik denk dat als je er kleren overheen doet.

Danaë
En een beetje... het is ook je houding.

Sophie Hilbrand
Ja.

Danaë
Ja.

Sophie Hilbrand
Nou sta ik niet bekend om mijn vrouwelijke houding, hoor. Dus, dat werkt dan in dit geval wel.

Sophie Hilbrand
Maar dit is gewoon goed, want dit is toch...

Danaë
Ja, jaa... Het is vooral... Als je er een t-shirt over heen doet, dan... Kijk, want het gaat vooral om dat dit een plat geheel is. Dat je niet dit... dit décolleté hebt.

Sophie Hilbrand
Nee. En dit is even wennen.

Danaë
Ja.

Sophie Hilbrand
Ja. Maar het is... Ja, ik snap het wel.

Sophie Hilbrand
Bij ons aan tafel is inmiddels aangeschoven Chris. Travestiet.

Chris
Ja, dat klopt.

Sophie Hilbrand
Dat klopt. Ehm... Dat betekent dat jij niet de behoefte hebt om geen man meer te zijn?

Chris
Nee, dat is juist, ja.

Sophie Hilbrand
Ja.

Chris
Ja, ik ben wat dat betreft natuurlijk een beetje vreemde eend in de bijt. Want iedereen is bezig met zijn lichamelijke aanpassingen en ik voel me als man prima in mijn vel. Ik voel me gezegend. Maar er zijn ook mensen die in besloten clubjes bij elkaar zitten met hun travestie en van wie de vrouw of de... het zelfs niet eens weet. En dan denk ik: nou, dat vind ik wel heel triest.

Carolien

Dat is heel triest.

Chris

Ja. En dat zijn heel trieste gevallen. En dan denk ik, ja en ik hoop elke keer weer, en ik heb heel vaak geprobeerd om ook organisatorisch een beetje die kar te trekken, om dat een beetje los te krijgen en naar buiten te krijgen. En dan denk ik, waar... waar... Je doet toch niemand kwaad?

Sophie Hilbrand

Wat vond je vriendin ervan? Toen je tegen haar zei: Goh, ik denk dat ik me maar eens in vrouwenkleding ga hullen?

Chris

Nou ja, ik wist het natuurlijk al, voordat ik haar kende. En... Maar ik vond het wel... Aanvankelijk had ik het haar nog niet gezegd, want ik ga niet zomaar iedereen die ik pas ontmoet, zeggen van: Hoi, en dit is wat ik doe...

Sophie Hilbrand

Nee.

Chris

Maar op het moment dat zij dacht, goh... Zij wilde gaan samenwonen. Ja, en toen had ik wel zoiets van: Ja oke, maar er is ook nog een klein stukje wat tot op heden tot mijn privacy hoorde...

Sophie Hilbrand

Ja. We kunnen zeggen dat ik de zolder krijg, maar ik kan je ook gewoon iets vertellen.

Chris

Ja, precies, ja. Ja. Ja.

Sophie Hilbrand

En wat zei ze?

Chris

Nee, enne... Die had ook iets... Oh, nou ja, eigenlijk vond ze het... helemaal niet eens zo gek.

Sophie Hilbrand

Hé, wat leuk.

Chris

Dus...

Sophie Hilbrand

Maar daar heb je dan toch ook best een beetje mazzel mee?

Chris

Nou, meer dan een beetje, denk ik. Ja hoor.

Sophie Hilbrand

Ja.

Chris

Want er zijn zat vrouwen die daar heel veel moeite mee hebben. Ja, dat klopt.

Sophie Hilbrand

Nou ja, die denken: Ik ben toch met een vént! Enne...

Chris

Ja, ik denk dat het ook veel moeilijker is... ik bedoel, er zijn mensen die het dus inderdaad in... in groot geheim doen. En ik denk als je in je relatie er later achter komt dat je man... in plaats van op de woensdagavond naar de dartclub, dat-ie naar allerlei besloten clubjes ging met zijn dameskleding in een tasje, dan denk ik, ja, als je dat later hoort, dan... dan schrik je wel eventjes.

Sophie Hilbrand

Ja.

Chris

Dan wordt het een stuk moeilijker om dat nog te accepteren.

Sophie Hilbrand

Ja. Want hoe groot denk jij dat het percentage is van de mannen die jij tegenkomt van wie dat thuis niet bekend is?

Chris

Nou ja, die heb ik dus in die besloten clubs ontmoet en... dat zijn er best wel veel. Ja.

Sophie Hilbrand

Ja. Wij hebben het net al even over operatie gehad, maar misschien is het goed voor mensen die er hélemaal geen kaas van hebben gegeten leuk om even te zien hoe dat in zijn werk gaat. Hoe maak je nou van een penis een vagina, en andersom. En daarvoor wend ik me weer naar Jos. Kun je het ons laten zien?

Jos

Absoluut.

Sophie Hilbrand

We gaan eerst naar de man-vrouw.

Jos

De man-vrouw transseksuelen.

Sophie Hilbrand

Ja.

Jos

De bedoeling is dat deze patiënten een vaginaplastiek krijgen. Het creeëren van een vagina. De basis is, van die vaginaplastiek, het bestaande materiaal, bestaande uit de penishuid, en als de penis te kort is, dat we ook wat scrotumhuid, huid van de balzak gebruiken. Op de volgende dia zie je hoe het scro... het huid van de penis is losgeprepareerd, dat de urethra, de urinebuis, wordt ingekort. En dit deel wordt later verwijderd. Het restant van het scrotum, daar worden grote en kleine schaamlippen van gemaakt. En hier zie je dan, de huid is reeds losgeprepareerd, een klein deel van de top van de penis wordt gekliefd, wordt losgemaakt met zenuwen en bloedvaten, en dit wordt later getransformeerd tot de clitoris. Hier zie je dan de huid van de penis, die is al in... gehecht. De vinger van de chirurg zit in de nieuwe vagina en dit deel wordt gebracht tussen de darm en de blaas. En op de volgende dia zie je dan na de operatie, die ongeveer 3,5 uur duurt, moet je 5 dagen in het ziekenhuis, zie je in de vagina een enorme tampon, die wordt op de laatste dag verwijderd. Hier zie je de clitoris en dan is hier een deel van het scrotum, wat tot grote en kleine schaamlippen is verbouwd.

Sophie Hilbrand

Wat knap! En die clitoris heeft dus eigenlijk gewoon, die zenuwuiteinden die de eikel...

Jos

De zenuwen uit, ja, van de eikel. En daar kun je een orgasme mee krijgen. En de volgende dia, dan zie je het uiteindelijke resultaat.

Sophie Hilbrand

Nou, niet van echt te onderscheiden.

Jos

Dat zou ik maar zeggen, hè!

Sophie Hilbrand

Ja. Echt héél knap.

Jos

Nou, dit is een tekening van de operatie die Jochem gaat onder... gaat ondergaan. Dat is het creëren van een micropenis, een metadoioplastiek. De chirurg, die strekt de clitoris, pakt de voorwand van de vagina en de kleine schaamlippen, daar maakt-ie een buisje van. En daar gaat die jongen later uit plassen, en in het... het scrotum wordt gevormd van twee siliconen-testikels in de grote schaamlippen. En bij de volgende dia zie je hem dan, hoe die eruit ziet.

Sophie Hilbrand

Ooh.

Jos

En dat is een penis, zoals Jochem al zei, van volledig eigen materiaal. Als je seksueel opgewonden raakt, dan krijg je een erectie, omdat het materiaal van de clitoris erin zit. En je kunt staand plassen.

Sophie Hilbrand

Je krijgt een erectie?

Jos

Een erectie. Het materiaal, zoals biologische vrouwen die seksueel contact hebben ook, als het ware... het materiaal van de clitoris is eigenlijk het materiaal van de penis.

Sophie Hilbrand

Ja.

Jos

Alleen een stuk kleiner.

Sophie Hilbrand

Ja. En de clitoris zwelt op, dus zwelt deze penis ook op. En dit zijn dus eigenlijk siliconen die ook in borsten zouden zitten?

Jos

Ja. Ja. Maar een aantal jongens vindt dit gewoon te klein. Die zegt van: Dit is toch een hele kleine piemel. Dit is het alternatief voor de, die micropenis. Dat wil zeggen dat er een penis gevormd wordt uit weefsel uit de onderarm, het kan ook bovenarm zijn, omdat een arm en een been geënerveerd worden door een dubbel stel zenuwen en een dubbel stel bloedvaten. Als je hier een lap weghaalt en dat oprolt tot een... penis en de bloedvaten erheenom, dan is die hand gewoon... die functioneert normaal. Dit wordt aangesloten, verbonden met de bloedvaten en zenuwen uit het genitale gebied. En bij de

volgende dia, zie je die operatie...

[Sophie Hilbrand zucht diep]

Jos

Die dan ongeveer zes uur duurt. Je ziet hier die penis gevormd van het weersel uit de onderarm. En je hebt natuurlijk een enórm wond, en dat wordt later bedekt met weefsel uit het been, wat hier opgelegd wordt, zodat je dan toch... dat het bedekt wordt. Je houdt natuurlijk wel een enorm litteken.

Sophie Hilbrand

Ja.

Jos

En bij de vo... Ja?

Sophie Hilbrand

Ja, maar goed, het is een behoorlijke penis, dus dat litteken is dan...

Jos

Ja. Dus dat is het resultaat.

Sophie Hilbrand

Ja.

Jos

Hier zit die clitoris. Die hier zit... zal het eerste gevoel zijn. En dat zal een poos duren, voordat die zenuwen helemaal aange... Ja?

Sophie Hilbrand

Die groeien aan die zenuwen?

Jos

Nee.

Sophie Hilbrand

Oh.

Jos

Nee, deze zenuwen worden verbonden met de zenuwen uit deze regio. En het duurt even voordat het gevoel hier zit, dat het helemaal doorgroeid is. In het begin zal alleen het orgasmisch gevoel hier zitten. Nou, je kunt er zeker staand mee plassen.

Sophie Hilbrand

Ja.

Jos

Een mooie maat, denk ik. Alleen hij kan niet stijf worden.

Sophie Hilbrand

Oke.

Jos

Dus daar... Als je echt voor een... Ja, als je dat zou willen, dan moet er een erectieprothese ingebracht worden.

Sophie Hilbrand

Ja.

Jos

Dat zijn twee buisjes, met een reservaatje met vloeistof hier, dus als je daarop drukt, dan krijg je een erectie. En na afloop druk je op de penis en dan loopt die vloeistof weer terug.

Sophie Hilbrand

Ja. Jochem, jij krijgt binnenkort die operatie van...

Jochem

Klopt.

Sophie Hilbrand

Dat van de clitoris de penis wordt gemaakt. Ehm... Zie je ernaar uit?

Jochem

Ja, ja. Ehm, voor mij is het toch een afmaken van wat ik begonnen ben.

Sophie Hilbrand

Ja.

Jochem

Eh, maar ik vind het wel een hele moeilijke keuze, omdat... Ja, eigenlijk wil je gewoon een, een echte piemel, of althans, ik zou dat heel graag willen. En ik heb de keuze tussen twee opties, die het beide net niet zijn, dus dat is erg moeilijk. Dus je moet kiezen tussen twee dingen die je eigenlijk liever niet wilt. En dan kiezen van: Ja, welke van de twee vind ik dan het beste.

Sophie Hilbrand

En welke wordt het?

Jochem

Voor mij wordt het een metadoioplastiek.

Sophie Hilbrand

Oke.

Jochem

Ja. Omdat ik het belangrijk vind voor mijzelf dat het eigen weefsel is.

Sophie Hilbrand

Ja. Heel veel succes!

Jochem

Dank je wel.

Sophie Hilbrand

Ja. Heb je het idee dat je op het moment dat je... dat je operaties bij jezelf ondergaat, dat je seksueel toch iets opgeeft? [stilte] Je wordt geopereerd, je krijgt een vagina, het ziet er zo uit, maar het voelt toch anders.

Carolien

Nou, dat weet ik dus niet, want ik weet dus niet hoe een andere vagina aanvoelt.

Sophie Hilbrand

Nou ja, van je vrouw! Weet je dat toch?

Carolien

Ja, nou, maar dat is, dat is wat je ziet. En de effecten zijn hetzelfde. De orgasmes, ja, die zijn er gewoon, dus...

Sophie Hilbrand

We zeiden het al eerder, jij bent getrouwd met Addy. Maar nu is het natuurlijk best wel vreemd, lijkt me, dat je een heteroseksuele relatie hebt, daar is ook deze prachtige dochter uit gekomen en je hebt nog een zusje.

Addy

Nou, een broer.

Gemma

Een broer.

Sophie Hilbrand

Een broer, sorry. Ah, jongen, gekke ervaring! Een broer.

Carolien

Nou...

Sophie Hilbrand

Maar dan heeft u ineens een lesbische relatie.

Addy

Ja, zo... zo ervaar ik het eigenlijk niet. Ik ben niet lesbisch...

Sophie Hilbrand

Nee.

Addy

En ja, Carolien is eigenlijk dezelfde persoon gebleven. Dus ja... Ze heeft wél een ander lijf...

Sophie Hilbrand

Ja.

Addy

En... Maar dat gaat langz...

Sophie Hilbrand

En kon je daar goed mee overweg?

Addy

Ja, langzamerhand. Je groeit mee, in de veranderingen. En als je daar open voor staat, dan gaat dat gewoon... ja, langzaamaan. Dus het is niet zo, de ene dag heb je een man en de volgende dag, hé, de volgende dag heb je een vrouw. Nee.

Sophie Hilbrand

Nee. Nee, hoe vond jij het?

Gemma

Ehm, ja, ik had wel moeite met de naam, enzo. Dat vond ik het moeilijkste. Want ja, ik was altijd gewend om "pappa" te zeggen. Ja, en als je dan in de winkel, riep ik eerst

"pap!". Dat was natuurlijk wel vreemd, ja. Ja, nee, ik... Ja, ik ben ermee opgegroeid, dus... Ja.

Sophie Hilbrand

Ja. Heb jij ooit gedacht, ik verlaat deze situatie? Want het heeft heel lang geduurd. Het moet een sterk huwelijk zijn. Ieder huwelijk kent zijn hobbels, maar dit is een behoorlijke. Hè?

Carolien

Ja.

Addy

Ja, ik heb wel een tijd gehad, dat ik dacht van: Hier kap ik mee, dit kan ik niet aan.

Sophie Hilbrand

En wat was dan hetgene wat je... Ja...

Addy

Nou, we hadden op een gegeven moment ook een psycholoog, dus echt gesprekken. En, ja, gewoon samen, onze band was zo sterk, dat bleef toch bestaan.

Sophie Hilbrand

Ja.

Addy

Dus ja, dan heb je zoiets van: Dan door en dan maar kijken op welke manier... we daar vorm aan kunnen geven.

Sophie Hilbrand

Ja. En dat is gelukt.

Addy en Carolien

Ja.

Sophie Hilbrand

Want als ik jullie zo hoor, dan zijn de reacties over het algemeen op het moment dat je naar buiten bent getreden, best positief geweest?

Sophie

Ja, in de directe omgeving wel. Ja, natuurlijk, je krijgt als je over straat loopt... Er zijn mensen die gewoon met een vies gezicht kijken of naar je schelden. En dat is gewoon omdat die een bepaald beeld in hun hoofd hebben en... of dat die het idee hebben dat je hun leefwereld binnendringt met... door anders te zijn.

Sophie Hilbrand

Ja. Dus daar zou nog wel wat verbeterd kunnen worden?

Sophie

Daar kan zeker wat verbeterd worden! Maar dat is een lang proces.

Sophie Hilbrand

Ja.

Carolien

Maar beschouw ons als gewoon méns, en niet als een of ander vreemd soort derivaat wat er is.

Sophie Hilbrand

Ja.

Carolien

Eh... die niet kan nadenken en die allerlei andere afwijkingen heeft. We zijn méns en we hebben gewoon dat verhaal.

Sophie Hilbrand

Ja.

Carolien

En wij zijn ook niet een stelletje emotionele wezens of labiele wezens, die sommige mensen denken dat je wordt, ook gedurende je transitiefase. Ehm...

Bastiaan

En bedenk dat het net zo goed dus over jou gaat. Want met elkaar zitten we in al die patronen en die hebben we ontzettend ingeperkt.

Chris

Zoals Sophie net zegt van: Ja, ja, het is wel eng, enzo, want de directe omgeving begrijpt het wel, maar de buitenwereld, daar krijg je nog wel eens reacties. Dan denk ik: Nou ja, dan moet je ook maar een beetje eelt voor op je ziel krijgen. Enne...

Carolien

Daar ben ik het wel een stuk mee eens, Chris.

Chris

Daar groei je gewoon doorheen, klaar.

Carolien

Niet alleen tegen de buitenwereld zeg ik van: Kom! D'r moet een stuk verandering komen. Ik vind ook dat we bij onszelf, de transgendergroep, kom op! Kom achter die gordijnen vandaan, achter die geraniums...

Sophie Hilbrand

Ja, dat denk ik ook, hoor.

Carolien

Kom achter die steen vandaan. En sommigen moeten gewoon een schop hebben. Jongens, je bent er en je bent het waard om er te wezen.

Chris

En mensen moeten inderdaad ook hun plek opeisen. Je bent er...

Carolien

Gewoon doen! En dán zien dat er ook kracht komt. Je kan niet verwachten van een samenleving, waar jíj niets aan toevoegt, dat ze jóu op dat moment accepteren. Dus wees dan ook aanwezig in de samenleving en draag bij.

Sophie Hilbrand

Dus als het aan jullie ligt, en daar sluiten we dan mee af, komen er binnenkort uit allerlei hoeken en gaten veel meer mensen uit de transgender-kast, om het zo maar te zeggen.

Bastiaan

Jazeker.

Carolien

Ja.

Sophie Hilbrand

Ja. Want er zijn er nog veel meer.

Allen

Ja.

Sophie Hilbrand

En jullie komen in groten getale?

Chris

En daar wordt ook al hard aan gewerkt, om ze daar uit te halen. Ja hoor, dat gebeurt al.

Sophie Hilbrand

Mag ik jullie ontzettend bedanken? Voor deze gesprekken en heel veel succes met eventuele operaties, ook al is dat niet het belangrijkste.

Ehm, en wij zijn er volgende week weer met *Sophie op 3* en dan zitten we bij de zwerfjongeren. Tot dan!

Transcriptie van het interview met Carolien, Chris, Bastiaan, Jochem en Sophie door Sophie Hilbrand, in het tv-programma Sophie op 3 op 15 februari 2009. Het interview is te bekijken via: www.bnn.nl/page/sophieop3/005705132545747a35f3f5011ee3fb55.